

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Nazivi originala:

Kahlil Gibran
THE PROPHET
Prevod: Raša Sekulović

Kahlil Gibran
THE GARDEN OF THE PROPHET
Prevod: Raša Sekulović

Kahlil Gibran
THE WANDERER
Prevod: Raša Sekulović

Kahlil Gibran
THE EARTH GODS
Prevod: Raša Sekulović

Kahlil Gibran
JESUS THE SON OF MAN
Prevod: Raša Sekulović

Kahlil Gibran
THE MADMAN
Prevod: Raša Sekulović

Kahlil Gibran
SAND AND FOAM
Prevod: Dora Spasić

Izabrana dela u ovom izdanju deo su svetskog javnog književnog dobra.
Copyright © 2020 za ovo izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03227-7

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Halil
Džubran

Prorok

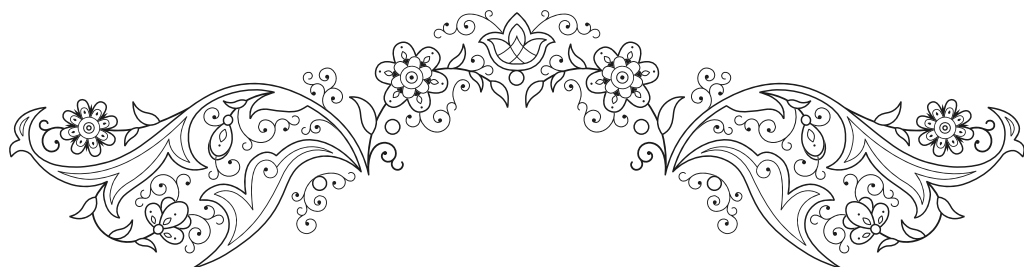
i druga
izabrana dela

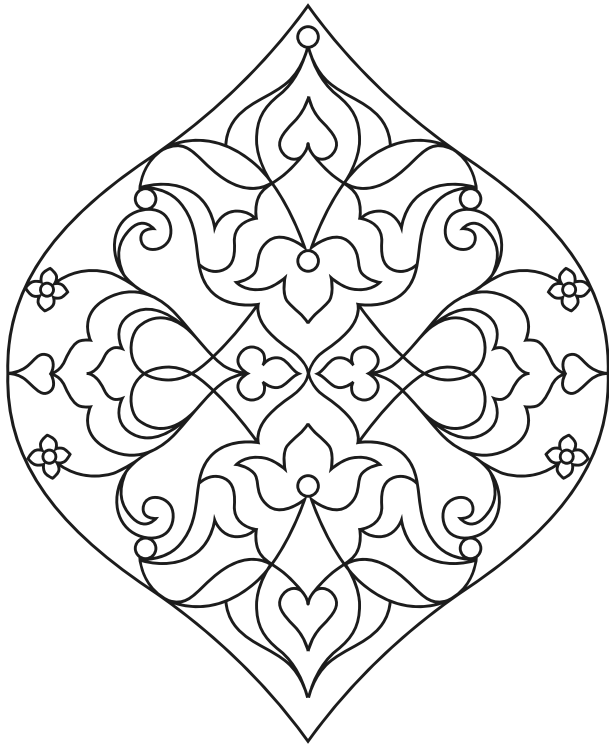
VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2020.

SADRŽAJ

PROROK	11
PROROKOV VRT	57
LUTALICA	85
BOGOVI ZEMLJE	117
ISUS, SIN ČOVEČJI	139
BEZUMNIK	269
PESAK I PENA	295

PREDGOVOR

Iako su kritičari oštro napadali ovo delo, prvi put objavljeno 1923. godine, *Prorok* je postao jedna od najprodavanijih knjiga svih vremena, prevedena na više od četrdeset jezika. Iz svake reči ovog dela isijava Džubranovo životno iskustvo i želja da inspiriše čitaoce, iako je on prvenstveno smatrao sebe slikarom, a tek onda piscem. U svakom slučaju, našao se u samom središtu renesanse arapske književnosti, koja je počela u prvim decenijama XX veka.

Rođen je 1883. godine u katoličkoj porodici u Bšari, mestu u današnjem Libanu. Njegova porodica nije bila imućna: majka Kamila bila je ćerka sveštenika, dok je otac, ogrezao u ogromne kockarske dugove, na kraju uhapšen za proneveru novca i oduzeta mu je sva imovina. Situacija se dalje zakomplikovala jer su živeli u oblasti verskih koškanja između hrišćana, muslimana i Druza. Džubran nije imao mogućnosti za formalno obrazovanje, ali je uprkos svim izazovima uspeo da nauči arapski jezik i da proučava Bibliju uz pomoć sveštenika koji su redovno posećivali njegovu kuću. Džubranova dela će zato odražavati idealizovani, romantični pogled na detinjstvo u Libanu.

Godine 1895, na inicijativu njegove majke koju skoro ništa nije vezivalo za rodni kraj, porodica se seli u sirijsku zajednicu u Bostonu, u Sjedinjenim Državama. Prvi put u životu Džubran pohađa redovnu nastavu, a postaje i član lokalne likovne škole. Upravo tu ubrzo upoznaje avangardnog umetnika, ekscentričnog fotografa i izdavača Freda Holanda Deja, koji je u njemu video nešto egzotično. Predstavljao je Džubrana raznim piscima i ohrabrivao njegovu umetničku stranu, a neki od ranih Džubranovih crteža čak su se našli na koricama knjiga.

Međutim, asimilacija u zapadnjačku kulturu dovela ga je u mučan sukob sa majkom, koja je želela da se on drži svog istočnjačkog nasleđa. Povinovao se njenim željama vrativši se u Liban da studira na maronitskom koledžu u Bejrutu. Nakon što se 1902. godine vratio u Boston, doživeo je porodičnu tragediju: u kratkom periodu izgubio je sestru, brata i majku.

Istovremeno, Džubranova karijera slikara počinje da cveta. Godine 1904. održao je prvu izložbu, na kojoj je upoznao Meri Elizabet Haskell, sa kojom će

ostati prijatelj do kraja života. Ohrabren svojim umetničkim dostignućima, godine 1908. godine odlučuje da pohađa umetničku školu na Akademiji Žulijan u Parizu.

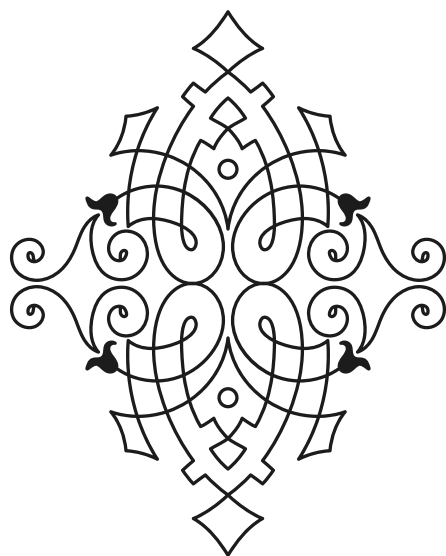
Upravo u to vreme počeo je da ozbiljnije shvata svoje pisanje. Rana dela piše uglavnom na arapskom, a prvu knjigu objavljuje 1905. godine, iako je imala samo jedanaest stranica. Za razliku od mnogih arapskih pisaca, nisu ga sputavale rigidne poetske forme koje su pratili njegovi književni prethodnici. Uticaji na Džubrana dolaze i sa istoka i sa zapada, dok on kroz svoje tkanje spaja arapske stilove sa evropskom romantičarskom estetikom.

Godine 1918, uz podršku Meri Haskel, Džubran je počeo da piše na engleskom jeziku. Bez njene pomoći i razumnih izmena entuzijastičnog urednika, to bi bio mnogo naporniji izazov. Njegovo prvo delo na engleskom, *Bezumnik*: njegove parabole i kazivanja, objavila je 1918. godine izdavačka kuća Alfred A. Knopf, tada tek u usponu. Bila je to kocka koja se isplatila mladom izdavaču. *Bezumnik* i njegova naredna knjiga *Forerunner* (Glasnik) dobijaju brojne pozitivne kritike i učvršćuju Džubranovu književnu reputaciju – od arapskog sveta do publike koja čita na engleskom.

Pozornica je tako spremna za njegovo remek-delo *Prorok*. Kroz dvadeset šest poglavlja odnosno pesničkih eseja, Džubran je izrazio stav o jedinstvenosti religija i stvorio jedno od najvećih dela inspirativne književnosti svih vremena, izrazivši intuitivnu, urođenu mudrost običnog muškarca i žene u predivnoj lirici.

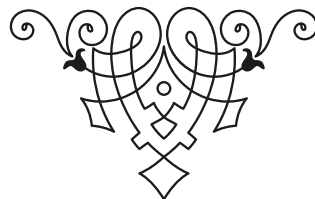
Skoro sva njegova dela imaju snažan autobiografski ton. Priča o proroku u izgnanstvu reflektuje njegovo iskustvo imigranta u Sjedinjenim Državama, dok stalna žudnja za jedinstvom otkriva njegovu svest o tome da su u njemu neraskidivo povezane istočnjačka i zapadnjačka kultura.

Halil Džubran je uspeo da svojim pisanjem dodirne srca i umove mnogih generacija. Ova zbirka poezije, eseja, parabola i priča, jednostavne meditativne i perceptivne mudrosti Halila Džubrana pružiće utehu i inspiraciju svakom čitaocu.

PROROK

DOLAZAK BRODA

Narode orfaleski, o čemu da vam govorim osim o onome što vam i sada dušama promiče?

Almustafa, izabrani i voljeni, koji beše osvit svoga doba, čekaio je dvanaest godina u gradu Orfalesu na svoju lađu, da se vrati i odnese ga nazad, na rodno mu ostrvo.

A dvanaeste godine, sedmoga dana ejlula, žetvenog meseca, popeo se na brdo izvan bedema gradskih, i pogledao put mora: i ugledao je svoju lađu kako dolazi sa izmaglicom.

Tad mu se dveri srca raskriliše silno i radost njegova polete daleko nad morem. I on sklopi oči i pomoli se u tišinama svoje duše.

Ali, kad je krenuo niz brdo, preplavi ga neka tuga, i on pomisli u sebi: „Kako da odem mirna srca, bez i trunke žalosti? Ne, ne mogu napustiti ovaj grad bez rane u duši.

Dugi bejahu dani patnje koje provedoh međ zidinama njegovim, duge i noći osame; a ko je kadar rastati se od svoje patnje i osame bez žaljenja?

Duh svoj razasuo sam po ovim ulicama u delićima nebrojenim i nema broja deci moje čežnje što hodaju obnažena međ brdima ovim i ja im ne mogu uzmaći bez teskobe i bola.

Ne zbacujem ja to danas odeću, već kožu sa sebe zdirem rukama ovim. I ne ostavljam za sobom brigu, već srce razneženo od gladi i žeđi.

Ali ne mogu da oklevam više.

More što sebi sve priziva, zove i mene, ukrcati se moram.

Jer ostati, iako sati plamte u noći, značilo bi smrznuti se i skvrčiti i u kalup okovati. Rado bih poveo sa sobom sve odavde, ali kako ću?“

Glas ne može da ponese jezik i usne što mu podariše krila. On sam mora da potraži nebo.

I orao će se, sam i bez gnezda, vinuti put sunca.

Kada je stigao u podnožje brda, okrenu se ponovo ka moru i ugleda lađu gde uplovljava u luku, a na pramcu joj mornari, njegovi zemljaci.

I duša njegova uskliknu im, te reče:

Sinovi moje drevne majke, vi što jašete na talasima,

Kako ste samo često plovili u snovima mojim. A sad mi prispevate na javi, koja je moj dublji san.

Spreman sam za polazak, i žudnja moja sa jedrima spremnim iščekuje vetar.

Još jednom samo udahnuću ovaj vazduh ustajali, jednom još s ljubavlju ću se osvrnuti za sobom,

A onda ću vam se pridružiti, vi moreplovci nad moreplovcima.

A ti, more bezmerno, majko usnula,

Što donosiš mir i slobodu reci i potoku,

Još jednom samo zaviće potok ovaj, samo još jednom zažuboriće na proplanku ovom,

A onda ću se uliti u tebe, beskrajna kap u beskrajni okean.

I dok je tako hodao, ugleda izdaleka muško i žensko kako ostavljaju polja svoja i vinograde i žurno hitaju put kapija gradskih.

I začu glasove njihovih gde ga dozivaju po imenu, dovikujući se iz polja u polje i poručujući jedni drugima da je pristigla njegova lađa.

A on reče u sebi:

Hoće li dan rastanka biti dan okupljanja?

I treba li reći da je smiraj dana mog bio zapravo moj osvit?

I šta da dam onome što ostavi brazdu svoju sred oranja, il' onome što ustavi točak svoje vinske prese?

Hoće li srce moje postati drvo bremenito plodovima, pa da ih skupim i podarim njima?

I hoće li moje želje poteći kao izvor, pa da im napunim čaše?

Jesam li harfa pa da me dotakne ruka moćnoga, ili sam frula pa da njegov dah prostruji kroz mene?

Onaj sam što traga za tišinom, a kakvo blago pronađoh u tišinama koje bih podelio bez premišljanja?

Ako je ovo dan žetve moje, na kojim sam to poljima zasejao seme i u koja godišnja doba nezapamćena?

Ako me je sada zaista dopala čast da podignem fenjer svoj, neće se moj plamen u njemu razgoreti.

Prazan i mračan podići ću fenjer,

A noćni čuvar usuće u njega ulje i upaliće ga.

Sve to izrekao je rečima. Al' mnogo toga u srcu njegovom ostade neizrečeno. Jer ni on sam ne beše kadar da izusti svoju najdublju tajnu.

Kada je ušao u grad, sav narod mu izađe u susret i dozivaše ga povicima, kao uglas.

A starine gradske istupiše i rekoše:

Ne napuštaj nas još.

Ti si bio zenit podnevni u sumraku našem, a mladost tvoja obdarila nas je snovima.

Nisi ti tuđin među nama, a ni gost, ti si nam sin i miljenik dragi.

Ne dopusti još da oči naše čeznu za tvojim likom.

A sveštenici i sveštenice mu rekoše:

Ne daj da nas talasi mora razdvoje sad, a godine koje si proveo među nama postanu sećanje.

Kretao si se među nama kao duh, a tvoja senka bila je svetlost na licima našim.

Zavolesmo te mnogo. Ali ljubav naša beše nema, i koprenama prepokrivena.

Sada ti pak kliče na sav glas i pred tobom stoji obelodanjena.

Oduvek tako beše da ljubav ne spoznaje dubine svoje sve do časa rastanka.

Dodoše i drugi i stadoše da ga preklinju. Ali on nije odgovarao. Samo je pognuo glavu, a oni koji stajaše u njegovoj blizini videše kako mu suze padaju na prsa.

Potom sa narodom produži ka velikom trgu ispred hrama.

Tamo iz svetilišta izađe žena po imenu Almitra. A beše vidovita.

I on je pogleda s nežnošću neizmernom, jer mu se prva priklonila i u njega poverovala kad tek beše prispeo u njihov grad.

I ona ga pozdravi rečima ovim:

Proroče Božiji, ti što tragaš za najvišim, dugo si pretraživao daljine nadajući se svojoj lađi.

A sada je tvoja lađa prispela i valja ti poći.

Duboka je čežnja tvoja za zemljom tvojih uspomena i boravištem tvojih viših želja; naša te ljubav sputavati neće, niti će te potrebe naše zadržavati.

Al' pre no što odeš, tražimo ovo: progovori nam i podari nam istinu svoju.

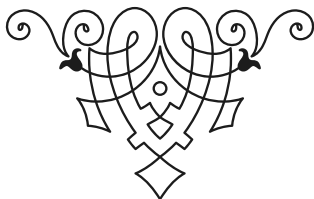
A mi ćemo je podariti našoj deci, a oni deci svojoj, te neće iščeznuti.

U osami svojoj motrio si na naše dane, a u svome bdenju osluškivao si jecaje i smeh naš usnuli.

Zato nam se sad obznani i reci nam sve što ti se ukazalo između rođenja i smrti.

A on odgovori:

Narode orfaleski, o čemu da vam govorim osim o onome što vam i sada dušama promiče?

O LJUBAVI

*Ljubav ne daje ništa osim sebe i ništa ne uzima, osim od sebe.
Ljubav ne poseduje, niti dopušta da je poseduju;
Jer ljubav je dovoljna ljubavi.*

Na to će Almitra: Pričaj nam o Ljubavi.
I on podiže glavu i pogleda ljude, a po njima polegnu tišina. I on progovori
glasom silnim:

Kad vas ljubav pozove, pođite za njom,
Premda su staze njene tegobne i strme.
A kad vas krila njena obgrle, prepustite joj se,
Premda vas mač, skriven među perima njenim, može povrediti.
A kad vam progovori, verujte joj,
Premda vam glas njen može uništiti snove, kô što severac opustoši vrt.

Jer, baš kao što vas kruniše, ljubav će vas i razapeti. Isto kao što vas podstiče da
rastete, tako će vas i okresati.

Kao što se uspinje do visina vaših i miluje vam grančice najtananije što trepere
na suncu,

Tako će se spustiti i do vašeg korenja i protresti ga u njegovom prijanjanju za
zemlju.

Poput snoplja pšeničnog, sakupiće vas u naručje svoje.

Omlatiće vas, da bi vas ogolila.

Prosejaće vas, da bi vas otrebila od kukolja.

Samleće vas, do beline.

Umesiće vas, dok ne postanete gipki;

A onda će vas izložiti svojoj svetoj vatri, tako da postanete sveti hleb za svetu
Božiju svetkovinu.

Sve će vam to ljubav učiniti, ne biste li spoznali tajne svoga srca i u spoznaji toj
postali deo srca Života.

Budete li pak u strahu svome tražili samo ljubavni mir i zadovoljstvo,

Bolje vam je onda da pokrijete golotinju svoju, i odete sa gumna ljubavi,

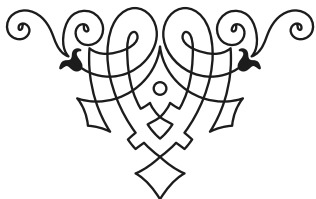
U svet koji ne poznaje godišnja doba gde ćete se smežati, al' ne punoćom smeha
svog i plakati, al' ne do poslednje suze svoje.

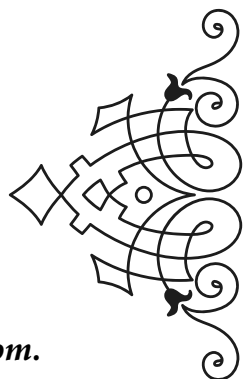
Ljubav ne daje ništa osim sebe i ništa ne uzima, osim od sebe.
Ljubav ne poseduje, niti dopušta da je poseduju;
Jer ljubav je dovoljna ljubavi.

Kad volite, ne treba da kažete: „Bog mi je u srcu“, već: „Ja sam u srcu Božijem.“
I nemojte misliti da možete usmeriti puteve ljubavi, jer ljubav, ako joj se učinite
vrednima, usmeriće vaše puteve.

Ljubav nema drugih želja nego da se ispuni.
Ali, ako volite a morate još i da želite, neka vam ovo budu želje:
Da se istopite i budete kao potok razigrani što peva svoj milozvuk noći.
Da spoznate bol prevelike nežnosti.
Da vas rani sopstveno poimanje ljubavi;
I da krvarite drage volje i radosno.
Da se probudite u praskozorje sa srcem krilatim i uputite zahvalnicu za još jedan
dan ljubavi;
Da otpočinete u podnevnom času i razmišljate o ljubavnom zanosu;
Da se s večeri vratite kući sa zahvalnošću,
A potom da usnite s molitvom za voljenog u srcu i pesmom slavljeničkom na
usnama.

O BRAKU

*Pevajte i igrajte zajedno i radujte se
ali neka svako od vas bude za sebe,
Kao što su strune leutove za sebe, iako trepte muzikom istom.*

Tad Almitra progovori ponovo, te kaza: A šta je sa Brakom, učitelju?

A on odgovori ovim rečima:

Rođeni ste zajedno i zajedno ćete biti za sva vremena.

Bićete zajedno kada vam bela krila smrti rasprše dane.

Da, bićete zajedno čak i u nemom pamćenju Božijem.

Ali neka u vašem zajedništvu bude prostora.

I neka vetrovi nebeski igraju među vama.

Volite se, ali ne namičite okov ljubavi:

Nek ona radije bude more što se talasa međ obalama vaših duša.

Punite čaše jedno drugome, ali nemojte piti iz jedne čaše.

Podajte jedno drugome hleba, ali ne jedite od istog somuna.

Pevajte i igrajte zajedno i radujte se, ali neka svako od vas bude za sebe,

Kao što su strune leutove za sebe, iako trepte muzikom istom.

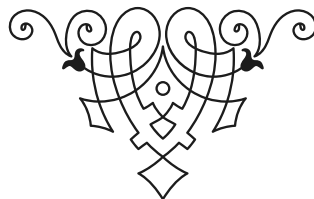
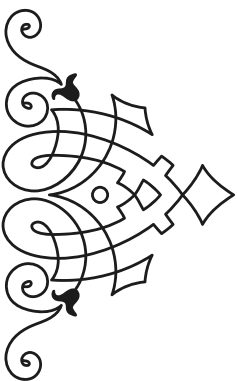
Dajte svoja srca, ali ne jedno drugom u vlasništvo.

Jer samo ruka Života može da drži vaša srca.

I budite zajedno, ali ne odveć blizu:

Jer i stubovi u hramu razdvojeni stoje,

A hrast i čempres ne rastu jedan drugom u senci.

O DECI

*Možete im darovati svoju ljubav, ali ne i svoje misli,
Jer ona imaju misli sopstvene.
Možete im skućiti tela, ali ne i duše,
Jer duše njihove obitavaju u kući sutrašnjice, koju
vi ne možete pohoditi, čak ni u snovima svojim.*

A jedna žena koja je privijala svoje čedo na prsa reče: Pričaj nam o Deci.
A on reče:

Vaša deca nisu vaša.

Ona su sinovi i kćeri žudnje Života za samim sobom.

Oni nastaju preko vas, ali ne od vas,

I, premda su sa vama, ona vam ne pripadaju.

Možete im darovati svoju ljubav, ali ne i svoje misli,

Jer ona imaju misli sopstvene.

Možete im skućiti tela, ali ne i duše,

Jer duše njihove obitavaju u kući sutrašnjice, koju vi ne možete pohoditi, čak ni
u snovima svojim.

Možete težiti da budete kao oni, ali ne pokušavajte da ih terate da budu kao vi.

Jer život ne ide unazad, niti se zadržava u prošlosti.

Vi ste lukovi iz kojih se deca vaša poput živih strela odapinju napred.

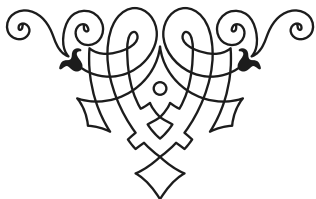
Strelac vidi metu na stazi beskraj i On vas savija snagom svojom, kako bi strele

Njegove letele hitro i daleko.

Neka vas ispuni sreća što vas Strelac savija u ruci svojoj;

Jer, baš kao što voli strelu što leti, On voli i postojani luk.

O DAVANJU

*Postarajte se najpre da sami zaslužite
da budete davalac, i sredstvo davanja.
Jer, u suštini, život daje životu – dok ste vi, što
sebe smatrate davaocima, svedoci samo.*

Tad reče jedan bogataš: Pričaj nam o Davanju.

A on odgovori:

Kada dajete od imetka svoga, vi dajete samo malo.

Kada dajete sebe, istinski dajete.

Jer šta je imetak vaš do stvari koje držite i čuvate iz straha da će vam ustrebatu sutra?

A sutra, šta će sutra doneti psu odveć čuvarnom što zakopava koske u bespuću peščanom dok prati hodočasnike ka svetom gradu?

I šta je strah od potrebe do potreba sama?

Nije li strah od žeđi pored punog zdenca, žeđ neutaživa?

Ima onih koji daju tek mrvicu od obilja koje imaju – a daju slave radi i zbog tih želja potajnih darovi su njihovi kužni.

A ima onih što pokoju mrvicu imaju, a daju sve.

To su oni što veruju u život i darežljivost životnu, a škrinja njihova nikada nije prazna.

Ima onih što daju s radošću, i ta radost im je nagrada.

A ima onih što daju s bolom, i bol taj je njihovo krštenje.

A ima i onih što daju i ne znaju za bol, ne traže radost, niti daju uz svest o dobrom delu;

Oni daju kao što u dolini onoj mirta svoj opoj širi vazduhom.

Kroz ruke takvih kao što su oni progovara Bog, a očima njihovim On se smeši na zemlju.

Dobro je davati kada vam traže, ali je bolje davati kada se ne traži, kroz poimanje svoje.

A potraga za onim koji će primiti širokogrudom je radost veća od davanja.

A ima li nečeg što vam valja zadržati?

Sve što imate treba kad-tad da date;

Zato podajte sada, da doba davanja pripadne vama, a ne vašim naslednicima.